בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ד"מ 816-04-18

10 מאי 2020

לפני:
כב' השופט אורן שגב

התובע
TESFU HAILU
דרכון אריתריאי 4628/94171
ע"י ב"כ: עו"ד מיכאל כהן ואח'

-

הנתבעות
1. מעוז דניאל חברה קבלנית לבניה בע"מ
ח.פ. 511974315
ע"י ב"כ: עו"ד עמית מזור
2. מיאמי מנהטן בע"מ ח.פ. 515432722
3. י.ש.ר בר-בטון בניה ותשתיות בע"מ
ח.פ. 515299014

פסק דין

הרקע העובדתי

1. התובע הוא נתין זר אזרח אריתראה, יליד 1971, ולטענתו, עבד אצל הנתבעות. הנתבעת 1 היא חברת בנייה, הנתבעת 2 - חברה קבלנית והנתבעת 3 - קבלן משנה.

2. לדבריו, הוא עבד בחצרי הנתבעת 1 באמצעות קבלן המשנה – הנתבעת 3, שנשכרה ע"י הקבלן – הנתבעת 2 כדי לתת שירותים בנתבעת 1; עוד טען, שהנתבעת 1 חייבת בחבות משותפת, יחד עם הנתבעות 2 ו-3, לתשלום זכויותיו.

3. הנתבעת 3 לא הייתה מעורבת בהליך דנן על אף שכתב התביעה הומצא לכתובת מגוריו של בעליה היחידים, מר אל סוח אמיר, והתקבלו ע"י בני משפחתו (ר' אישור המצאה מיום 30.4.18). יצוין כי המצאה לכתובת הנתבעת 3 חזרה ברישום "עזב".

4. הנתבעת 2 הגישה כתב הגנה ותצהיר אך אף גורם מטעמה לא התייצב לדיון ההוכחות.

5. הנתבעת 1 הגישה כתב הגנה ותצהיר וגורם מטעמה התייצב לדיון ההוכחות.

<u>דיון והכרעה</u>

6. התובע צירף ראיה אחת בלבד – כרטיס עובד חודשי. ראיה זו חסרה מאוד מבחינה ראייתית. השם המופיע בכרטיס הוא TUSVAY. זאת בעוד שם התובע הוא TESAFU. על פי כרטיס העובד שצורף, ככל שמדובר בכרטיס המעיד על התובע, סך הכול עבד התובע 16 ימים. הכרטיס אינו חתום, לא מפורט בו שם האתר בו כביכול הועסק, ולא מספר השעות היומיות שעבד לכאורה; מעבר לכך, על הכרטיסים שהוגשו כראיה לתיק, מצוינים תאריכים – אוקטובר ונובמבר 2017. אולם, בחקירתו הנגדית של התובע עלה שהתאריכים לא נכתב על ידו בזמן אמת, כי אם הוסף ככל הנראה בשלב מאוחר יותר על ידי בא כוחו של התובע (עמ' 5 לפרוטוקול):

ש. מי רשם את התאריך באותו כרטיס שהראיתי לך את התאריך נובמבר 2017, של מי כתב היד , האם הוא של העו"ד שלך ?

ת. מוטי נתן לחוסין וחוסין נתן לי , קבלתי את זה איך שזה .

ש. אתה יכול להציג לי את הכרטיס המקורי שנמצא אצלך כרגע ביד. אני מציג לבית המשפט שבכרטיס המקורי לא מופיע 2017, לא מופיע שום תאריך, זה תאריך שמישהו הוסיף. מסומן כ- נת/2 (2 דפים ללא תאריך). אתה קודם אמרת שאתה קבלת את הכרטיס הזה ככה, אבל אני מציג לך שהכרטיס שצירפת הוא עם תאריך והכרטיס השני ללא תאריך אז לא ככה קבלת ?

ת. זה המקורי שלי (הערת בית הדין , העד מצביע על 2 הדפים שהגיש לב"כ הנתבעת 1). צירפתי לתצהיר כמו שזה אבל הכתב של "2017"אני לא יודע מי רשם את זה.

7. פרט למחדל ראייתי זה, מסר התובע מספר גרסאות סותרות ביחס לזהות הגורם שהיה ממונה עליו, לכאורה, באתר הנתבעת 1.

8. כך, בתצהירו טען, שהוא אינו שולט בעברית ואנגלית. מכאן הוא נשאל בחקירתו הנגדית, מי חילק לו הוראות וכיצד וענה שהוא מבין עברית מספיק טוב כדי להבין הוראות שקשורות לעבודה וכי נהג לקבל הוראות ממוטי:

"ש. אז אם אני אומר לך שבאתר של מעוז דניאל , לא היה אף אדם שדובר את השפה הזאת תאשר לי שלא יכולת לקבל הוראות עבודה באתר זה ?

ת. ההוראות היה לי ניסיון ויש לי עברית , אני לא רק קורא, לפי מה שהוא היה אומר לי הייתי עושה , לשאלת בית הדין מי זה "הוא"? אני משיב מוטי".

כיוון שהתובע העיד שמוטי היה זה שנתן לו את ההוראות באתר, ביקש ב"כ הנתבעת 1 לוודא נקודה זו, שכן עדות זו סותרת את עדותו בתצהיר לפיה גם מוטי וגם חוסיין נתנו לו הוראות. או אז ענה התובע:

"ת. לא , לא מוטי . היה בשם חוסין מתחת למוטי הוא היה אומר לי מה לעשות והייתי עושה את זה

ש. חוסין הוא דובר טיגרנית ?

ת. לא

ש. באיזה שפה הוא דיבר אתך ?

ת. אני יודע את העבודה שלי אני יודע לעבוד בשיש וגם בברזל. היה אומר לי היום אנחנו עובדים בשיש אז הייתי עושה את זה

ש. חוזר על השאלה ?

ת. בעברית

ש. אז אתה יודע עברית?

ת. העברית שלי בשביל העבודה אני מבין, "תעשה את זה" - אני מבין."

בהמשך הדברים, נשאל התובע מי ניהל אותו באתר. התובע ענה – "מוטי". שוב ביקש ב"כ הנתבע 1 להבהיר את הדברים, שכן קודם לכן אמר התובע שמי שניהל אותו באתר היה חוסיין. התובע ענה:

"ת. אני מכיר את חוסין באותו אופן שהוא היה עובד איתי, הוא היה אומר לי רק יום יום מה לעשות, מוטי היה אומר לחוסין וחוסין היה אומר לי , הגעתי לעבודה דרך מוטי הוא הזמין אותי, ואז אני מכיר את מוטי, אבל מתחת לעבודה חוסין היה אומר לי מה לעשות, הוא היה אומר לי מה לעשות בעל פה של מוטי , במקום שמוטי יגיד לי".

9. מעדות התובע עלה הרושם שהוא ניסה לערוך את תשובותיו באופן מאולץ, כך שהאחריות תיפול גם על הנתבעת 2 וגם על הנתבעת 3. משום כך תשובותיו ביחס למוטי וביחס לחוסיין לא היו עקביות. לאור האמור נשאל מי היה הגורם שפיטר אותו, ובניגוד לאמור בתצהירו, שם הצהיר, כי חוסיין פיטר אותו, השיב התובע כך:

"ת. אחרי שמוטי הפסיק לעבוד עם החברה אמרו לנו אתם לא ממשיכים לעבוד אצלנו .

ש. מי הבן אדם שפיטר אותך ?

ת. זה שהוא מנהל את החברה , אנחנו לא יודעים מי הבן אדם, הגעתי לעבודה כמו תמיד, אבל אמר לי מוטי כבר לא עובד פה אז אתם לא עובדים פה

ש. מי אמר זאת ?

ת. אני חוזר על אותה תשובה . אחרי שהגענו לעבודה התקשרתי ישר למוטי והוא אמר לי אין עבודה."

10. בנקודה זו עימת ב"כ הנתבעת 1 את התובע עם עדותו בתצהיר והתובע השיב:

"ת. אני כל יום ברגע שהגעתי לעבודה העובד שאני מכיר את חוסין הוא היה עובד איתי כל יום, התקשרתי אליו לשאול אותו אם הוא עבד, חוסין אמר לו שאין עבודה יותר . אז אני לא הלכתי לעבודה כי אין עבודה יותר . אז בגלל שחוסין לא המנהל שלי רציתי לוודא והתקשרתי למוטי ואז מוטי אמר אין עבודה .

ש. אתה אומר שאתה התקשרת עכשיו למוטי אבל באיזה שפה דברת איתו ?

ת. אני יודע להגיד אם יש עבודה או אם אין עבודה

ש. מה אמרת בעברית למוטי ?

ת. אני התקשרתי למוטי , יש עבודה/ אין ? . (נאמר בעברית) .

ש. שאלת את מוטי או את חוסין מה עם הכסף ?

ת. שאלתי את מוטי."

11. אם כן, גרסת התובע גם ביחס לזהות הגורם שפיטר אותו נסתרה. עוד בהמשך הדברים נשאל התובע אם הוא קיבל משכורת עבור אוקטובר 2017. התובע השיב בשלילה ועל כך הוא נשאל מדוע הוא נשאר לעבוד גם בחודש נובמבר אם הוא לא קיבל משכורת. התובע השיב שהוא היה צריך לקבל משכורת ב-10 לנובמבר. כשהוא לא קיבל ב-10 לנובמבר הוא פנה למוטי ומוטי אמר לו שהוא יקבל את הכסף "מחר" (עמ' 4, ש' 28 לפרוטוקול). למחרת, ה-11 לנובמבר, העיד התובע שהוא דיבר עם מוטי "במקום" (עמ' 4, ש' 33 לפרוטוקול). על כך נשאל התובע כיצד ייתכן שהוא דיבר עם מוטי במקום ב-11 לנובמבר אם ה-11 לנובמבר היה יום שבת והאתר היה סגור. בשלב זה שוב שינה התובע את עדותו וניסה לתקנה תוך כדי עדות. הפעם העיד שהוא התקשר ולא פגש את מוטי במקום:

ש. אני אומר לך שב11 לחודש זה היה יום שבת והאתר סגור בכלל,נכון אתה שוב לא אומר אמת ?

ת. התקשרתי ביום , אני יודע שיום שישי היה ה10 לחודש אז למחרת רק התקשרנו אליו"

12. אם בכך לא די, לאחר התובע נחקר העד מטעמו, ובחקירתו הנגדית מסר גרסה שסתרה חלקים נרחבים מגרסת התובע עצמו, לרבות זהות הגורם שפיטר את התובע. מחקירתו הנגדית עלה שמוטי לא דיבר עם התובע בשבת, שכן מוטי הוא אדם שומר מצוות, שאינו מדבר בטלפון בשבת. כן עלה שהגורם שפיטר את השניים היה אדם בשם איגור ממוצא רוסי (עמ' 7-6 לפרוטוקול):

ש. את מוטי שעבד בחברת מיאמי מנהטן אתה מכיר אותו ?

ת. כן

ש. מוטי הוא אדם דתי ?

ת. לא יודע, יש לו כיפה

ש. אתה אי פעם דברת עם מוטי בשבת ?

ת. השאלה על מה

ש. מוטי הוא אדם דתי, אדם דתי לא מדבר עם אף אחד בשבת בטלפון , אתה אי פעם דברת איתו בשבת ?

ת. אני לא זוכר שדברתי איתו בשבת

ש. בס' 9 לתצהיר שלך אתה כותב " אני והתובע פוטרנו" זה נכון ?

ת. כן , שנינו בגלל שלא קבלנו משכורת אז כן שנינו התפטרנו באותו יום .

ש. מי היה הבן אדם שהיה אתכם בשיחה הזאת ?

ת. אני לא קבלתי של חודשיים , אז הלכנו יום אחד לעבודה כמו תמיד ראיתי שהמקום של העבודה היה סגור , שאלנו למה, אמרו שאין עבודה אז חזרנו .

ש. הבן אדם שאיתו התפטרתם או פוטרתם היה חוסין או מוטי ?

ת. זה היה מוטי , את חוסין אני מכיר כמו עובד, כמו כל העובדים .

ש. התובע אומר שחוסין פיטר אותך ולא מוטי, אז מי פיטר אותך ? מה האמת

ת. חוסין אני לא חושב שיש לו זכות לפטר , אותי לא פיטר חוסין , מוטי היה המנהל שלי .

ש. אתה אומר בס' 9 לתצהיר שלך שמוטי סיימה את עבודתה עם הלקוחה שאני מייצג , אתה מתכוון שמוטי כבר לא היה באתר בחודש נובמבר 2017 ?

ת. בין 10 ל12 לחודש בחודש 11 הוא הפסיק , מוטי הפסיק לעבוד עם החברה

ש. אני מציג לך כתב קבלה וסילוק שאומר שמוטי היה באתר , אני מציג תיאוריה שלפיה מוטי עבד באתר ביומיות . אני אומר לך שמוטי עבד באתר עד דצמבר ?

ת. אני לא יודע אם הוא חזר או לא. ב12 אמרו לי שמוטי הפסיק לעבוד

ש. מי אמר לך ?

ת. אני הפסקתי ב10.11 זה היה יום שישי , אני הלכתי כמו תמיד לעבודה. אני זוכר שקוראים לו איגור , אדם ממוצא רוסי"

13. להשלמת התמונה יצוין כי מטעם הנתבעת 1 העיד חשב החברה. החשב העיד שהנתבעת 1 היא חברה שומרת חוק, מתקשרת בחוזים מסודרים תוך הקפדה

על דיני העבודה. הנתבע 1 אינה מכירה את הנתבעת 3 אך היא כן התקשרה עם הנתבעת 2 (במאמר מוסגר יצוין שכך גם עלה מכתב ההגנה שהגישה הנתבעת 2). הנקודה היחידה שלא קיבלה מענה הייתה אי הגשת מסמכים ביחס להסכם ההתקשרות בין הנתבעת 1 ל-2 (עמ' 8-7 לפרוטוקול):

"ש. כחשב של החברה מה אתה יכול לומר לי שהחברה עושה כדי לוודא שהאנשים שעובדים תחתיה מקיימים את חוקי העבודה?

ת. אנחנו מחתימים אותם על התחייבות , על הסכם לקיים את כל החוקים , כל מה שצריך מבחינת דיני עבודה, משתדלים פעם ב-3 4 חודשים לבדוק עם העובדים האם יש טענות לעובדים, האם יש משהו לא בסדר .

ש. אתה מגדיר את החברה כמסודרת ?

ת. כן, מתקשרת רק בחוזים סטנדרטיים

ש. אתה אמרת מקודם שיש בהסכמים מול מי שעומד מולכם , למה ההסכמים מול נתבעות 2 ו 3 לא הוצגו בפני בית הדין ?

ת. את נתבעת 3 אנחנו לא מכירים לכן אין הסכם ולא יכול להיות מוצג הסכם , מול נתבעת 2 יש הסכם אני לא יודע אם הוצג או לא".

אשר להכרעתי

14. דלות ראיות התובע מחד גיסא וריבוי הסתירות והקשיים בעדותו מאידך גיסא, מובילות למסקנה כי דין התביעה כנגד הנתעבת 1 להידחות בהיעדר תשתית ראייתית מספקת; התובע לא הוכיח שעבד בחצרי הנתבעת 1 ולא הוכיח שהיה קיים ממשק כלשהו בינו לבין גורם כלשהו אצל נתבעת 1. פסקי הדין שהכירו באחריות משותפת לנותן שירותים ולמקבל השירותים התייחסו לנסיבות מסוימות, בהן מדובר היה בהעסקה לאורך זמן בעלת סממנים המערבים גם את מקבל השירותים בהעסקה, אף כי אינם יוצרים, כשלעצמם, יחסי עבודה בין העובד לבין מקבל השירותים (ר' ע"ע (עבודה ארצי) 273/03 **דברת שוואב -**

מדינת ישראל - משרד החקלאות ופיתוח הכפר (2.11.06) ; ע"ע 1218/02 **Xue Bin – חברת א. דורי, חברה לעבודות הנדסיים בע"מ**, לח(2003) 650 (2003)).

15. פסקי דין אלו אינם רלבנטיים כאן שכן, כאמור, לא הוכח ממשק כלשהו בין התובע לבין גורם בנתבעת 1. בנוסף, מדובר בתקופת העסקה קצרה מאוד - 16 ימים שהתפרשו על שני חודשים קלנדריים. עובדה זו משליכה גם על תחולתו של החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב-2011. זאת ביחס לבחינת סבירות האמצעים שנקטה בהם הנתבעת 1 "בנסיבות העניין" כדי למנוע פגיעה בזכויות עובדי הקבלן המועסקים אצלה (סעיף 26(א) לחוק). אשר לאי הגשת הסכמי העבודה, הרי שבלאו הכי מתנה סעיף 25(א)(3) את תחולתה של האחריות האזרחית בכך ש-"העובד דרש מהקבלן, בכתב, למלא את החובה, ומסר למזמין השירות הודעה בכתב ולפיה מסר לקבלן את הדרישה האמורה". כאמור, חשב החברה העיד על כך שהחברה מקפידה על אכיפת דיני העבודה אצל עובדי הקבלן שעובדים באתריה. בהיעדר ראיה לסתור, עדותו מקובלת עליי.

16. אשר לנתבעת 2, בכתב ההגנה מטעמה טענה שהיא לא מכירה את התובע. כן היא טענה שממילא, לפי טענת התובע עצמו, הייתה זו הנתבעת 3 שהעסיקה אותו, ולא היא.

17. לאור הסתירות והקשיים הרבים בעדותו של התובע, על אף שלא הוגשה עדות מטעם הנתבעת 2, דעתי היא שיש לדחות את התביעה גם לגביה. התובע לא הציג ראיה אובייקטיבית שתעיד על קשר בינו לבין הנתבעת 2. עדותו ביחס לעובד בשם מוטי נסתרה בחקירתו הנגדית ובחקירת העד מטעמו ולא הונחה בפניי תשתית ראייתית לכך שהיחסים בין התובע לבין מוטי היו כאלו שניתן לגבש מהם אחריות כלפי הנתבעת 3.

18. אשר לנתבעת 3, כאמור בפתח הדברים, היא לא הגישה כתב הגנה. מטיעוני הצדדים ניתן היה להבין שככל הנראה הנתבעת 3 הייתה מעסיקתו של התובע. לפיכך, אני מקבל את התביעה ביחס לנתבעת 3, בהעדר הגנה.

<u>סוף דבר</u>

19. התביעה נגד הנתבעות 1 ו-2 נדחית.

20. לאור דחיית התביעה נגד הנתבעת 1, התובע ישלם לה השתתפות בשכ"ט עו"ד בסך 3,000 ₪.

21. הנתבעת 2 לא העידה בתיק ולא מצאתי לנכון לפסוק לטובתה הוצאות.

22. התביעה נגד הנתבעת 3 מתקבלת בהעדר הגנה והיא תשלם לתובע את הסכומים הבאים:

א. פיצוי בגין היעדר שימוע בסך 4,269 ₪.

ב. פיצוי בגין היעדר הודעה מוקדמת בסך 495 ₪.

ג. שכר עבודה בסך 8,538 ₪.

ד. הפרשות לקופת גמל בסך 928 ₪.

ה. דמי נסיעה בסך 243 ₪.

ו. פדיון חופשה בסך 410 ₪.

ז. אי מתן הודעה לעובד בסך 5,000 ₪.

ח. הלנת שכר בסך 1,000 ₪.

23. לסכומים שלעיל תיווסף ריבית והצמדה כחוק. בנוסף, הנתבעת 3 תשלם לתובע השתתפות בשכ"ט עו"ד בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, ט"ז אייר תש"פ, (10 מאי 2020), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

אורן שגב, שופט